

Проведення громадських обговорень проектів регуляторних актів як дієвий механізм запобігання корупції в органах місцевого самоврядування

Оксана Соколовська, Костянтин Сомсіков, Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

У статті досліджуються особливості проведення громадських обговорень проектів регуляторних актів, взаємодія органів місцевого самоврядування та громадськості щодо реалізації принципів державної регуляторної політики. Розглянуто проблеми, які виникають на місцевому рівні щодо необхідності додаткового нормативного врегулювання процедури документування (оформлення, протоколювання, фіксації) дій регуляторних органів з дотриманням встановленої законом ключової процедури прийняття та обов'язкового розгляду всіх громадських зауважень і пропозицій до оприлюднених проектів регуляторних актів, наведення аргументації і обґрунтування у разі їх відхилення.

Визначено особливості проведення громадських обговорень проектів регуляторних актів органами місцевого самоврядування у контексті боротьби з корупцією.

Як показує практика, для підвищення ефективності публічне обговорення із зацікавленими особами повинно проводитися на найбільш ранньому етапі. Якщо проект регуляторного акта фактично підготовлений і його концепція сформована, результати аналізу думки зацікавлених осіб не будуть мати значення для розробника. Своєю чергою, підготовлені з урахуванням результатів аналізу проведеного публічного обговорення проекти актів більш прозорі та об'єктивні.

Таким чином, проведення публічного обговорення та подальшого аналізу вигод і витрат, а також ризиків, пов'язаних з встановлюваним регулюванням, підвищує ймовірність того, що в процесі відкритого громадського обговорення проекту регуляторного акта будуть досягнуті цілі його прийняття без нав'язування надлишкових адміністративних обмежень для діяльності господарюючих суб'єктів та можливе зменшення проявів корупції при ухваленні рішень органами місцевого самоврядування.

Так, на нашу думку, публічне обговорення є ефективним та дієвим інструментом запобігання та протидії корупції, налагодження відкритого діалогу бізнесу і влади в питанні оперативного збору експертних думок.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, місцеве самоврядування, регуляторний орган, регуляторний акт, громадський контроль, публічний захід, опосередкований (непублічний) захід, суб'єкти громадського обговорення, корупція

Holding public debates on draft regulatory acts as an effective mechanism for preventing corruption in local governments

Oksana Sokolovska, Kostiantyn Somsikov, Dnipropetrovsk regional institute for public administration National academy for public administration under the President of Ukraine

The article explores the peculiarities of conducting public discussions on draft regulatory acts, the interaction of local self-government bodies and the public in implementing the principles of state regulatory policy. Attention is drawn to the problems that arise at the local level regarding the need for additional regulatory regulation of the procedure of documenting (registration, protocoling, fixing) the actions of regulatory bodies to comply with the key procedure of adoption and mandatory consideration of all public comments and proposals to the published draft regulatory acts argumentation and justification in case of rejection.

The article defines the peculiarities of public discussion of draft regulatory acts by local governments in the context of the fight against corruption.

As practice shows, public consultation with stakeholders should be conducted at the earliest stage of

the rulemaking process to increase efficiency. If the draft legal act is actually prepared and its concept is formed, the results of stakeholder analysis will not matter to the developer. In turn, the draft acts prepared in the light of the results of the analysis of the public discussion were more transparent and objective.

Thus, public discussion and further analysis of the benefits and costs, as well as the risks associated with established regulation, increase the likelihood that in the course of an open public discussion the draft regulatory act will be met without imposing unnecessary administrative constraints on activities of business entities and possible reduction of corruption manifestations in local government decision making.

Thus, in our opinion, public discussion is an effective and effective tool for preventing and combating corruption, establishing an open dialogue between business and government in the matter of prompt collection of expert opinions.

Keywords: : *local self-government bodies, regulatory body, draftsman of the regulatory act, responsible structural unit, comments and proposals, public event, indirect (non-public) event, subjects of public discussion, corruption*

Проведение общественных обсуждений проектов регуляторных актов как действенный механизм предотвращения коррупции в органах местного самоуправления

Оксана Соколовская, Константин Сомсиков, Днепропетровский региональный институт государственного управления, Национальной академии государственного управления при Президенте Украины

В статье исследуются особенности проведения общественных обсуждений проектов регуляторных актов, взаимодействие органов местного самоуправления и общественности по реализации принципов государственной регуляторной политики. Рассмотрены проблемы, возникающие на местном уровне о необходимости дополнительного нормативного урегулирования процедуры документирования (оформление, протоколирование, фиксации) действий регуляторных органов с соблюдением установленной законом ключевой процедуры принятия и обязательного рассмотрения всех общественных замечаний и предложений обнародованным проектом регуляторных актов, приведение аргументации и обоснования в случае их отклонения.

Определены особенности проведения общественных обсуждений проектов регуляторных актов органами местного самоуправления в контексте борьбы с коррупцией.

Как показывает практика, для повышения эффективности публичное обсуждение с заинтересованными лицами должно проводиться на самом раннем этапе. Если проект регуляторного акта фактически подготовлен и его концепция сформирована, результаты анализа мнения заинтересованных лиц не будут иметь значения для разработчика. В свою очередь, подготовленные с учетом результатов анализа проведенного публичного обсуждения проекты актов более прозрачные и объективные.

Таким образом, проведение публичного обсуждения и дальнейшего анализа выгод и затрат, а также рисков, связанных с устанавливаемым регулированием, повышает вероятность того, что в процессе открытого общественного обсуждения проекта регуляторного акта будут достигнуты цели его принятия без навязывания избыточных административных ограничений для деятельности хозяйствующих субъектов и возможно уменьшение проявлений коррупции при принятии решений органами местного самоуправления.

Так, по нашему мнению, публичное обсуждение является эффективным и действенным инструментом предотвращения и противодействия коррупции, налаживания открытого диалога бизнеса и власти в вопросе оперативного сбора экспертных мнений.

Ключевые слова: *органы местного самоуправления, местное самоуправление, регуляторный орган, регуляторный акт, общественный контроль, публичное мероприятие, опосредованный (непубличный) мероприятие, субъекты общественного обсуждения, коррупция*

Постановка проблеми

Актуальність залучення громадськості до здійснення державної регуляторної політики, у напрямку вдосконалення діяльності органів місцевого самоврядування з реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності зумовлена, насамперед, значним впливом органів місцевого самоврядування на формування сприятливого клімату для розвитку підприємництва на території, а відтак і на наповнення місцевого бюджету. Відкрита, прозора, загальнодоступна регуляторна політика є запорукою розвитку економіки та залучення інвестицій. Прозорість регуляторної політики також є вагомою складовою в боротьбі з корупцією, адже там, де все прозоре та доступне, корупції важко існувати та прогресувати.

Відсутність системних ринкових реформ в Україні призвела до того, що у багатьох рейтингах країна справедливо займає останні місця, що є сигналом стосовно наявності неефективної системи державного управління і системної корупції. А це, своєю чергою, спотворює ідею державного регулювання — замість служіння суспільним інтересам, свідомо створює адміністративні перешкоди задля незаконного перерозподілу ресурсів на персональну користь.

Якщо характеризувати корупцію найпростішими словами, то це явище можна визначити як зловживання посадовою особою органу влади своєю посадою (можливістю впливу на суб'єктів господарювання) задля отримання особистої користі або користі для іншої особи чи групи осіб. Корупцію становлять як дії посадової особи, яка приймає або вимагає незаконної винагороди, так і дії представника бізнесу, який пропонує винагороду з метою обминути вимоги закону задля отримання переваг, наприклад, у конкурсному процесі, або особистої вигоди.

Можна вважати тенденційною відсутність в опублікованих повідомленнях про оприлюднення проектів регуляторних актів інформації про застосування органами влади додаткових (паралельних) форм

їх громадського обговорення – громадських слухань, відкритих зборів або інших форм відкритих обговорень, що можна кваліфікувати як формалізацію громадського обговорення й порушення законодавства щодо здійснення державної регуляторної політики, відповідно до якої оприлюднення проекту регуляторного акта з метою одержання зауважень і пропозицій не може бути перешкодою для проведення громадських слухань та будь-яких інших форм відкритих обговорень цього проекту регуляторного акта.

У цьому питанні існує очевидна проблема інформаційної асиметрії, адже самі розробники проектів регуляторних актів, користуючись монополією на отриману в процесі обговорення інформацію, можуть просто не розкривати обґрунтовані, але не вигідні для їхніх корпоративних інтересів громадські зауваження й пропозиції. Тоді як громадськість, зі свого боку, не має альтернативного способу оприлюднення й публічного розкриття поданих зауважень і пропозицій до оприлюднених проектів регуляторних актів.

Метою дослідження є аналіз та визначення перспектив впровадження в роботу органів місцевого самоврядування процедури проведення громадських обговорень проектів регуляторних актів як чинника боротьби з корупцією на місцях, у контексті взаємодії органів місцевого самоврядування, бізнесу та громадянського суспільства.

Аналіз досліджень і публікацій

Попереднє вивчення стану наукового дослідження означеної проблематики показує, що вітчизняні вчені в галузі правознавства, економіки, фінансів, державного управління не дуже активно досліджують широкий спектр щодо забезпечення відносин в сфері державної регуляторної політики. Вирішенню окремих питань присвячені роботи вітчизняних вчених, таких як: С. І. Бевз [1], Т. В. Брус [2], С. А. Квітка [9], О. В. Літвінов [19], Л. М. Попова [15], Р. І. Радейко [17], В. І. Романов [2], О. В. Рудик [2], В. А. Ребкала [8], В. В. Тертичка [8], І. Ф. Ясиновская [18] та ін.

Також науковим підґрунтям для подальшого розвитку цієї тематики є роботи

закордонних вчених: Д. Вільям [7], Л. Ган [4], М. Говлет [3], Б. Гогвуд [4], Т. Дай [6], П. Лесли [14], М. Рамеш [3].

Виклад основного матеріалу

Тривалий час взаємодія між органами місцевого самоврядування, представниками громадськості та бізнес-спільнотами в процесі підготовки проектів регуляторних актів здійснювалася переважно в закритому режимі і часто мала під собою корупційну складову.

Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон) набув чинності на початку 2004 року і визначив необхідність для органів місцевого самоврядування виконання набору процедур, що фактично впроваджують у поточну практику норми і правила розробки та прийняття нормативно-правових актів, що підпадають під поняття регуляторний акт, проте нереформована система місцевого самоврядування наполегливо і завзято імітувала його виконання.

Метою прийняття Закону є подолання в Україні проблеми як низької якості та обґрунтованості владних рішень, так і, відповідно, низької дисципліни їх виконання, насамперед, самими органами місцевого самоврядування.

Низька якість управління в органах місцевого самоврядування призводить до поширення корупції, великих суспільних витрат на функціонування органів влади та, відповідно, до високого рівня розшарування населення та поширення бідності. Важливими, у негативному сенсі, для малого і середнього бізнесу є незрівнянно великі, порівняно з більш успішними країнами світу, так звані інституційний, адміністративний та інфраструктурний податки.

Причин низької якості управління та високої корупції декілька, і найважливішою з них є закритість влади, недопущення громадян до обговорення проектів владних рішень та процедур їх ухвалення.

На жаль, сьогодні дотримання вимог законодавства у сфері державної регуляторної політики все ще залишається на низькому рівні. Незадовільною є якість підготовки аналізів регуляторного впливу

регуляторних актів та проведення відстеження їх результативності, дуже низькою є активність громадськості у процесі ухвалення рішень. Серед інших факторів, що впливають на наявну ситуацію, не останнє місце займає відсутність покрокових рекомендацій щодо застосування законодавства про державну регуляторну політику. І, як наслідок, низька поінформованість як суб'єктів регуляторної діяльності, суб'єктів господарювання, так і громадськості.

Намагання зробити діяльність влади прозорою, пов'язане з необхідністю публічного тиску з боку громадян, їх об'єднань та ЗМІ на органи влади і спрямоване на послідовну участь громадськості в обговоренні проектів нормативних актів, вимірюванні їх ефективності, здійсненні обґрунтованого, аргументованого та об'єктивного аналізу муніципальної політики.

Набуття чинності Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» надало як для громадян та їх об'єднань, так і для органів влади можливості щодо забезпечення процедурної відкритості органів влади. За цим Законом відкритість влади вимагається на рівні процедур, які визначені нормами цього Закону та конкретизують порядок дій органів влади під час ухвалення рішень, перелік і зміст необхідної інформації, яка має бути підготовлена та оприлюднена.

Так, якщо Постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 року № 996 встановлено «Порядок щодо визначення основних вимог до організації і проведення органами виконавчої влади консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики», то «Порядок щодо проведення відкритих обговорень проектів регуляторних актів органами місцевого самоврядування» не визначено, що призводить до зловживань наданими повноваженнями при здійсненні державної регуляторної політики.

Значна частка аналітичних досліджень щодо стану виконання органами влади вимог Закону про здійснення регуляторної політики свідчить про імітацію виконання

цих вимог у предметній частині підготовки аналізу регуляторного впливу. Причин цього декілька, проте можна стверджувати, що головна причина знаходиться в площині корупції.

Принципи підзвітності та прозорості вважаються основною передумовою запобігання зловживанням владою. Забезпечення цих принципів означає інформування громадськості про те «чому», «як» і «для чого» ухвалюються ті чи інші владні рішення, що дозволяє громадянам оцінювати ці рішення і відповідно на них реагувати. Підзвітність органів влади забезпечується шляхом створенням системи управління з відкритою інформацією про цілі і результати державних (обов'язкових) регулювань та належною підзвітністю.

Норми Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» є важливим інструментом для бізнес-асоціацій та зацікавлених громадських організацій, тому що вони передбачають:

- залучення громадськості до ухвалення рішень органами державної влади та місцевого самоврядування (на рівні консультацій);

- виконання органами державної влади та місцевого самоврядування низки обов'язкових процедур (недотримання або неналежне виконання цих процедур унеможливує затвердження владного рішення і є підставою для можливого судового оскарження цього рішення).

Головним принципом державної регуляторної політики визначено прозорість та врахування громадської думки, що дозволяє громадськості та громадським організаціям використовувати норми Закону для контролю та перевірки дій органів державної влади та місцевого самоврядування, у частині надання аргументованих зауважень і пропозицій щодо інших механізмів регулювання чи перегляду наявних механізмів ще на етапі підготовки проектів рішень, впливати на предмет та процедури регулювання шляхом розробки альтернативних розрахунків вартості регулювання та внесення пропозицій щодо корегування положень регулювання.

Необхідно зауважити, що Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» встановлено:

- статтею 4 – прозорість та врахування громадської думки – відкритість для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань дій регуляторних органів на всіх етапах їх регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень і пропозицій, наданих у встановленому законом порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення ухвалених регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності;

- статтею 5 – з метою дотримання принципу прозорості при здійсненні державної регуляторної політики проекти регуляторних актів оприлюднюються для одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та проводяться відкриті обговорення цих проектів, за участю представників громадськості, питань, пов'язаних з регуляторною діяльністю;

- статтею 6 – передбачені права громадян, суб'єктів господарювання та їх об'єднань щодо участі у відкритих обговореннях питань, пов'язаних з регуляторною діяльністю [16].

Для забезпечення відстеження щодо врахування направлених до відповідного органу влади зауважень і пропозицій статтею 9 передбачено, що всі зауваження і пропозиції, одержані протягом встановленого строку, підлягають обов'язковому розгляду розробником цього проекту. За результатами розгляду, розробник проекту регуляторного акта повністю чи частково враховує одержані зауваження і пропозиції або мотивовано їх відхиляє. Тобто розробник регуляторного акта має мотивувати своє можливе відхилення пропозицій, що надійшли від громадськості та бізнесу [16].

Таким чином, у регуляторній політиці перевага надається письмовим «безконтактним» формам залучення громадян, суб'єктів господарювання та їх об'єднань

до здійснення регуляторної діяльності органів влади.

Однак, статтею 6 цього Закону визначено, що це не обмежує право громадян та їх об'єднань чи органів влади брати участь у будь-яких формах публічного обговорення питань регуляторної діяльності [16].

Важливість процедури консультування із бізнесом та громадськістю обумовлюється існуванням класичної неспроможності влади, яка полягає в наявності інформаційної асиметрії – неповній і недостатній обізнаності регуляторних органів зі специфікою й особливостями діяльності тих господарюючих суб'єктів, діяльність яких вони планують регулювати [1, 137].

Тому закритість і неефективність громадських обговорень, відсутність або неповнота двостороннього обміну між регуляторними органами та громадськістю неминуче (внаслідок асиметрії інформації про об'єкти регулювання) призводять до систематичних помилок і прорахунків, встановлення неоптимального режиму регулювання, неефективного використання ресурсів.

Слід наголосити, що практично весь процес розробки регуляторних актів має супроводжуватись консультаціями. І це забезпечується зобов'язанням органів влади оприлюднювати інформацію про свою регуляторну діяльність на всіх етапах її здійснення.

Процедура прозорого й відкритого громадського обговорення, розгляду, вивчення і врахування зауважень та пропозицій від громадськості – це дієвий механізм зовнішнього контролю за регуляторною діяльністю, обмеження адміністративних зловживань, корупції й отримання адміністративної ренти, які нерідко виступають основними мотивами регуляторного втручання. Тому регуляторні органи зазвичай ухиляються від повноцінної взаємодії з громадськістю у процесі реалізації державної регуляторної політики на місцевому рівні.

Однак за понад шістнадцятирічну історію застосування Закону, активність громадськості у впливі на діяльність регуляторних органів та ухвалення ними пев-

них рішень залишається дуже низькою. Переважна більшість суб'єктів не використовують можливості, надані чинним законодавством, впливати на ухвалені рішення правовим шляхом або звертаються до цього не зовсім вчасно, а також майже не користуються правом самостійно ініціювати підготовку проекту регуляторного акта.

Найчастіше суб'єкти господарювання виявляють активність уже після ухвалення регуляторного акта шляхом подання скарг до спеціально уповноваженого органу – Державної регуляторної служби України або позовів до суду про визнання недійсним та скасування того чи іншого регуляторного акта. Інколи (але далеко не завжди) такі дії дають позитивний результат.

Тому основною проблемою у проведенні громадських обговорень проектів регуляторних актів, взаємодії органів місцевого самоврядування та громадськості, не дотриманні принципів державної регуляторної політики є відсутність інформації про стан проведеного регуляторними органами розгляду, врахування/неврахування одержаних від громадськості зауважень і пропозицій до оприлюднених проектів регуляторних актів, яка мала б супроводжуватись інформуванням суб'єктів подання про результати такого розгляду.

У зв'язку з цим, на місцевому рівні існує потреба додаткового нормативного врегулювання процедури документування (оформлення, протоколювання, фіксації) дій регуляторних органів з дотриманням встановленої законом ключової процедури ухвалення та обов'язкового розгляду всіх громадських зауважень і пропозицій до оприлюднених проектів регуляторних актів, наведення аргументації і обґрунтування у разі їх відхилення, а також обов'язкового оприлюднення результатів такого розгляду за підписом керівника регуляторного органу.

На нашу думку, у чинному законодавстві існує також проблеми, які полягають у розбіжності термінології законодавства про місцеве самоврядування та про здійснення державної регуляторної політики.

Вважаємо, що для певної визначеності правового регулювання щодо обговорюва-

них питань необхідна єдність термінології, а також процедур, які охоплюються одними і тими ж термінами. У зв'язку з цим, пропонується закріплення на законодавчому рівні єдиної процедури для проведення громадських обговорень проектів регуляторних актів органів місцевого самоврядування.

Висновок

Відсутність сформованої культури підготовки та розробки проектів регуляторних актів, що відповідають потребам ринкової економіки, гарантій врахування думки зацікавлених сторін, процедур транспарентності на всіх стадіях розробки та неухильне зростання їх кількості при скороченні чисельності працівників органів місцевого самоврядування (тобто скорочення реального наявного часу окремого виконавця на підготовку або розгляд проекту акта) призводять до різкого падіння якості розроблюваних документів і зниження інтересу з боку бізнес-спільноти до участі в їх обговоренні, особливо у випадках, коли первинне, що не відповідає інтересам бізнесу, рішення підготовлене, а до опрацювання пропонується обговорення лише окремих його деталей [2, с. 193].

Результатом стають неякісно підготовлені проекти регуляторних актів, які породжують формалізацію процесу підготовки, створюють нестабільність правил гри, вигідну для вилучення корупційних доходів.

Досвід показує також, що органам міс-

цевого самоврядування слід забезпечити реальну можливість участі представників громадськості та бізнесу в обговореннях проектів регуляторних актів, уникаючи порожніх формальностей у цих питаннях.

Крім того, владі необхідно продемонструвати серйозність своїх намірів щодо залучення громадськості до обговорень проектів регуляторних актів, забезпечивши створення та належне використання регуляторними органами механізмів і процедур залучення громадськості, і показати, що в процесі ухвалення рішень на офіційному рівні пропозиції та зауваження зацікавлених сторін дійсно враховуються.

Розроблений у межах дослідження «Типовий порядок проведення громадських обговорень проектів регуляторних актів органів місцевого самоврядування» дозволить вирішити питання порушені проблематикою статті [18, с. 61-78].

Дослідження виконано у 2019 році у межах реалізації проектів «Прозора регуляторна діяльність – запорука економічного зростання м. Нікополь» та «Реалізація регрантингової програми у Маріуполі і Нікополі», що впроваджується Центром підтримки громадських і культурних ініціатив «Тамариск» у співпраці з Антикорупційною ініціативою Європейського Союзу в Україні (EUACI), що фінансується Європейським Союзом та співфінансується і впроваджується Міністерством закордонних справ Данії (DANIDA).

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Бевз С.І. Державна регуляторна політика України // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 4. – С. 137–140.
2. Вступ до аналізу державної політики: навч. посіб. / В.Є Романов, О.М. Рудік, Т.М. Брус. – К.: «Основи», 2001. – 238 с.
3. Говлет М., Рамеш М. Дослідження державної політики: цикли та підсистема політики / пер. з англ. О. Рябова. – Львів: «Кальварія», 2004. – 264 с.
4. Гогвуд Б., Ган Л. Аналіз політики для реального світу / пер. з англ. А. Олійник. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. – 394 с.
5. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
6. Дай Томас Р. Основи державної політики / пер. з англ. Г.Є. Краснокутського. – Одеса: АО «Бахва», 2005. – 468 с.
7. Данн Вільям Н. Державна політика: вступ до аналізу / пер. з англ. Г.Є. Краснокутського. – Одеса: АО «Бахва», 2005. – 504 с.

8. Державна політика: аналіз та механізм впровадження в Україні: навч. посібник / за ред. В.А. Ребкала, В. В. Тертички. – К.: Вид-во УАДУ, 2000. – 232 с.
9. Квітка С.А. Державне управління формуванням партнерських відносин між владою та бізнесом в умовах соціальних перетворень : монографія. – Дніпро : «Грані», 2017. – 268 с.
10. Кілієвич О.І. Англо-український глосарій термінів і понять з аналізу державної політики та економіки. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 510 с.
11. Конституція України: Закон від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>.
12. Мушенко В.В. Про вплив соціально спрямованої фінансової політики України на розвиток сільськогосподарського товаровиробництва // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2013. – № 12. – С. 147–155.
13. Організація економічного співробітництва на розвитку (OECD). Офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/>.
14. Пал Леслі А. Аналіз державної політики / пер. з англ. І. Дзюб. – К.: «Основи», 1999. – 422 с.
15. Попова Л.М. Регуляторна політика у сфері підприємницької діяльності в Україні // Фінансове право. – 2017. – № 4. – С. 191–196.
16. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11 вересня 2003 р. № 1160-IV. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>.
17. Радейко Р.І. Регуляторна політика в Україні: особливості формування і тенденції розвитку // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. – 2016. – № 837. – С. 100–104.
18. Сомсіков К.В., Соколовська О.О. Проведення громадських обговорень проектів регуляторних актів органів місцевого самоврядування // Аспекти публічного управління. – 2019. – 7(6-7). – С. 61-78. – Режим доступу: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/665>.
19. Ясіновська І.Ф. Державна регуляторна політика в сфері підприємництва та її вплив на діяльність суб'єктів господарювання // Інноваційна економіка: всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2012. – № 5 (31). – С. 312–315.
20. Літвінова Н. Закордонний досвід проведення регуляторних реформ та застосування «регуляторної гільйотини» // Аспекти публічного управління. – 2014. – 2(7). – С. 37-48.

REFERENCES

1. Bevz, S.I. (2013). Derzhavna rehuljatorna polityka Ukrainy [State regulatory policy of Ukraine]. *Chasopys Kyjivskogho universytetu prava*, 4, 137-140 [in Ukrainian].
2. Romanov, V. Je., Rudik, O. M., Brus, T. M. (2001). *Vstup do analizu derzhavnoji polityky: navch. posib [Introduction to public policy analysis]*. Kyiv: “Osnovy” [in Ukrainian].
3. Ghovlet, M., Ramesh, M. (2004). *Doslidzhennja derzhavnoji polityky: cykly ta pidsystema polityky [Public Policy Research: Cycles and Policy Subsystem]*. (O. Rjabova, Trans.). Ljviv: “Kaljvarija” [in Ukrainian].
4. Ghoghvud, B., Ghan, L. (2004). *Analiz polityky dlja realnogho svitu [Real-world policy analysis]*. (A. Olijnyk, Trans.). Kyiv: Vyd-vo Solomiji Pavlychko “Osnovy” [in Ukrainian].
5. Ghospodarskyj kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16 sichnja 2003 r. № 436-IV [Business Code of Ukraine: Law of Ukraine of January 6, 2003 No. 436-IV]. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> [in Ukrainian].
6. Daj Tomas, R. (2005). *Osnovy derzhavnoji polityky [Fundamentals of State Policy]*. (Gh. Je. Krasnokutsjkyj, Trans.). Odesa: AO “Bakhva” [in Ukrainian].
7. Dann Viljjam, N. (2005). *Derzhavna polityka: vstup do analizu [Public policy: introduction to analysis]*. (Gh. Je. Krasnokutsjkyj, Trans.). Odesa: AO “Bakhva” [in Ukrainian].
8. Rebkało, V.A., Tertychka, V.D. (2000). *Derzhavna polityka: analiz ta mekhanizm vprovadzennja v Ukraini: navch. posibnyk [State Policy: Analysis and Mechanism of Implementation in Ukraine]*. Kyiv.: Vyd-vo UADU [in Ukrainian].
9. Kvitka, S.A. (2017). *Derzhavne upravlinnja formuvannjam partnersjkykh vidnosyn mizh vladoju ta biznesom v umovakh socialjnykh peretvorenj : monohrafija [Public administration of forming partnerships between government and business in the context of social transformation]*. Dnipro : “Grani” [in Ukrainian].
10. Kilijevych, O.I. (2003). *Anghlo-ukrajinskyj ghlosarij terminiv i ponjatj z analizu derzhavnoji polityky ta ekonomiky [English-Ukrainian Glossary of Terms and Concepts for Analysis of State Policy and Economics]*. Kyiv: Vyd-vo Solomiji Pavlychko “Osnovy” [in Ukrainian].
11. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-VR [Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of 28.06.1996 No. 254k/96-VR]. Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua> [in Ukrainian].

12. Mushenok, V.V. (2013). Pro vplyv socialjno sprjamovanoji finansovoji polityky Ukrainy na rozvytok siljsjckoghospodarsjckogho tovarovyrobnyctva [On the influence of socially oriented financial policy of Ukraine on the development of agricultural commodity production]. *Bjuletenj Ministerstva justyciji Ukrainy*, 12, 147–155 [in Ukrainian].
13. Organisation for Economic Co-operation and Development. Retrieved from: <http://www.oecd.org/>.
14. Pal Lesli, A. (1999). *Analiz derzhavnoji polityky [Analysis of public policy]*. (I. Dzjub, Trans.). – Kyiv: “Osnovy” [in Ukrainian].
15. Popova, L.M. (2017). Reghuljatorna polityka u sferi pidpryjemnyckoji dijajlnosti v Ukraini [Regulatory policy in the field of business activity in Ukraine]. *Finansove pravo*, 4, 191–196 [in Ukrainian].
16. Pro zasady derzhavnoji reghuljatornoji polityky u sferi ghospodarsjckoji dijajlnosti: Zakon Ukrainy vid 11 veresnja 2003 r. № 1160-IV [On the principles of state regulatory policy in the sphere of economic activity: Law of Ukraine of September 11, 2003 No. 1160-IV]. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15> [in Ukrainian].
17. Radejko, R.I. (2016). Reghuljatorna polityka v Ukraini: osoblyvosti formuvannja i tendenciji rozvytku [Regulatory Policy in Ukraine: Formation Features and Trends]. *Visnyk Nacionaljnogho universytetu “Ljvivsjska politekhnikha”*. *Jurydychni nauky*, 837, 100–104 [in Ukrainian].
18. Somsikov, K.V., Sokolovsjska, O.O. (2019). Provedennja ghromadsjkykh obghovorenj proektiv reghuljatornykh aktiv orghaniv miscevogho samovrjaduvannja [Conducting public discussions on drafts of regulatory acts of local governments]. *Public administration aspects*, 7(6-7), 61-78. Retrieved from: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/665> [in Ukrainian].
19. Jasinovsjska, I.F. (2012). Derzhavna reghuljatorna polityka v sferi pidpryjemnyctva ta jiji vplyv na dijajlnistj subjektiv ghospodarjuvannja [State Regulatory Policy in the Field of Entrepreneurship and its Impact on the Activities of Business Entities]. *Innovacijna ekonomika: vseukrajinsjkyj naukovy-vyrobnychyj zhurnal*, 5 (31), 312–315 [in Ukrainian].
20. Litvinova, N. (2014) Zakordonnyj dosvid provedennja reghuljatornykh reform ta zastosuvannja “reghuljatornoji ghilijoty” [Foreign experience in regulatory reform and the application of “regulatory guillotine”]. *Public administration aspects*, 2(7), 37-48. [in Ukrainian].

Соколовська Оксана Олексіївна

Магістр державного управління
Дніпропетровський регіональний інститут державного управління, Національної академії державного управління при Президентіві України
49044, м. Дніпро, вул. Гоголя, 29

Email: anaskosok@ukr.net

Sokolovska Oksana

Magister
Dnipropetrovsk regional institute for public administration, National academy for public administration under the President of Ukraine
29, Gogol Str., Dnipro, 49044, Ukraine

Сомсіков Костянтин Володимирович

Магістр державного управління
Дніпропетровський регіональний інститут державного управління, Національної академії державного управління при Президентіві України
49044, м. Дніпро, вул. Гоголя, 29

Email: somsikov@rambler.ru

Somsikov Kostiantyn

Magister
Dnipropetrovsk regional institute for public administration, National academy for public administration under the President of Ukraine
29, Gogol Str., Dnipro, 49044, Ukraine

Цитування: Соколовська О. О., Сомсіков К. В. Проведення громадських обговорень проєктів регуляторних актів як дієвий механізм запобігання корупції в органах місцевого самоврядування / О. О. Соколовська // Аспекти публічного управління. – 2019. – Т. 7 – № 8. – С. 60-68.

Citation: Sokolovska O.O. & Somsikov K.V. (2019). Provedennia hromadsjkykh obhovoren proektiv rehuljatornykhaktiv yak diievyi mekhanizm zapobihanniakoruptsii v orhanakh miscevogho samovriadvannia [Holding public debates on draft regulatory acts as an effective mechanism for preventing corruption in local governments]. *Public administration aspects*, 7 (8), 60-68.